

TÎRGUL INTERNAȚIONAL BUCUREȘTI 1978 LA A CINCEA EDIȚIE

VALENȚELE TÎRGULUI — CA INSTRUMENT DE PROMOVARE

In evoluția lor, de la vechile târguri cu vânzare efectivă a mărfurilor, aflate pe drumurile comerciale tradiționale, pînă la actualele târguri de mostre ele au parcurs un drum lung, perfecționându-și atît funcția de informare cît și pe cea comercială propriu-zisă.

Adeseori târgurile și expozițiile internaționale sînt comparate cu „vitrina” unui magazin, care expune noutățile și care poate atrage trecătorii să se intereseze de produsele prezentate sau chiar să-i transforme în cumpărători.

Pentru lansarea unor noi producători și a unor noi produse pe piața externă este esențială azi prezentarea lor în context internațional la târguri și expoziții, unde exportatorul odată cu propaganda comercială realizată produselor sale poate cunoaște și poziția sa față de evoluția tehnică a concurenței, noile orientări și tendințe ale pieței.

În ceea ce privește contactele comerciale se apreciază a fi un loc ideal întîlnirea vânzătorilor și cumpărătorilor pe „terenul neutru” al târgului. Practic, în cadrul târgului se inversează relația uzuală, a exportatorului căutîndu-și clienții, de astădată cumpărătorul fiind cel ce vine la tîrg pentru a se informa. De aceea, depinde de capacitatea firmei expozante de a-și prezenta marfa — avem în vedere o accepțiune mai largă a termenului incluzînd calitatea și structura exponatelor, estetica standului, calitatea prospectelor și în general a materialului publicitar, pregătirea comercianților etc. — pentru a folosi la potențialul real această cale, unică în felul ei, de promovare. Nu trebuie omis nici faptul că pe multe piețe există uzanța de a amîna încheierea contractelor de import pînă la proxima ediție a manifestării expoziționale de profil, găzduită de țara respectivă.

Orientarea tot mai hotărîtă de la târguri generale („orizontale”) cu un profil larg, cuprinzînd numeroase grupe de mărfuri cître târguri specializate („verticale”) concentrate asupra produselor unei ramuri industriale se înscrie, de asemenea, pe linia cerințelor de perfecționare a funcției de informare a tir-

gurilor, respectiv cu o cheltuială de timp minimă să se poată trece în revistă realizările dintr-un domeniu de interes.

Ritmul actual al progresului tehnic face ca fiecare sector industrial să fie în continuă înnoire — ceea ce numim „explozia produselor noi” — astfel că decizia de cumpărare se ia, adeseori, prin consultarea succesivă a diverselor modalități de a satisface o anumită cerință de consum, individual sau industrial, prin compararea ofertelor tehnice și comerciale ale expozanților, demers înlesnit de târgurile internaționale.

Firme de prestigiu din trei continente

La actuala ediție a TIB expun în peste 30 de pavilioane și pe numeroase platforme exterioare însumînd 48 000 mp, 800 de firme străine din 24 de țări, din Europa, Asia și America. Multe din firmele expozante au un renume bine stabilit ca: Machinexport și Techmashexport, SKF, Rhode & Schwartz, Hewlett Packard, Beckman Instruments, Brown-Boveri, Michelin, Citroën, Renault, Bumar, Fiat Carrelli Elevatori, Invest Export, Robotron, Centrotehnica, Mitsubishi, Kyo Seiko, Balkancar, Philips, Asea, AEG-Telefunken, Bosch, Faunwerke, GHH, Hartmann & Braun, Motokov, Krauss-Maffei, Krupp, KSB ș.a.m.d., ceea ce constituie o certitudine asupra nivelului tehnic foarte ridicat al exponatelor, și implicit, al prestigiului internațional de care se bucură azi, la cea de a 5-a ediție a sa tîrgul de la București.

Cu pavilioane oficiale, sînt reprezentate 19 țări și anume: Anglia, Austria, Bangladesh, Belgia, Bulgaria, Cehoslovacia, Danemarca, Elveția, Republica Democrată Germană, Republica Federală Germană, Israel, Italia, Iugoslavia, Japonia, Polonia, Spania, Statele Unite ale Americii, Ungaria și Uniunea Sovietică.

La rîndul său participarea română prin numeroase centrale

industriale (de mașini și aparataje electrice, de utilaj tehnologic chimic și rafinării, de electronică, siderurgică etc.), institute de cercetări și proiectări, întreprinderi producătoare, grupate pe profilul celor 20 de întreprinderi de comerț exterior expozante se desfășoară pe o suprafață de 25 000 mp, din care 7000 mp în pavilionul central și pavilionul N și 18 000 pe platforme exterioare.

Principalele grupe de produse incluse în profilul târgului sînt : mașini, utilaje, agregate, echipamente, instalații și aparataj pentru industria extractivă și metalurgie, pentru producția, transportul, distribuția și controlul energiei electrice, pentru telecomunicații, electronică, electrotehnică și automatizări, pentru industria petrolieră și a gazelor, industria chimică, a materialelor plastice și cauciucului, mașini-unelte etc. Sînt prezentate creații tehnice dintre cele mai recente reprezentînd străpungeri în înaintarea alertă a progresului tehnico-științific contemporan.

Vocația industrială a României socialiste

Pentru o țară care se dezvoltă în ritmurile cunoscute de România în ultimele decenii prezentarea prin intermediul târgurilor și expozițiilor internaționale a programului de export se impune o dată mai mult.

Succesele în dezvoltarea economică internă au condus pe planul comerțului exterior la creșteri de peste 22 de ori a volumului în intervalul 1950-1977, iar calitativ la creșterea ponderii produselor industriale prelucrate, mașinilor și echipamentelor, produselor chimice și bunurilor industriale de consum de la 7,2% în 1950 la peste 50% anul trecut.

În contextul politicii promovate de România de dezvoltare a colaborării și cooperării economice cu toate țările, indiferent de orînduirea socială, pe baza principiilor egalității în drepturi, respectului independenței și suveranității naționale, neamestecului în treburile interne și avantajului reciproc, întreprinderile românești acordă o deosebită importanță participării la târgurile și expozițiile internaționale văzute ca unul din mijloacele eficiente de a prezenta actualele realizări ale României socialiste. Țara noastră participă anual cu pavilioane oficiale la circa 40 de târguri și expoziții internaționale. Începînd cu anul 1970 România este ea însăși gazdă a unor manifestări expoziționale de prestigiu, cuprinzînd un târg specializat pe construcții de mașini - TIB (bial), alternînd cu expoziția tehnică - Tehnoexpo, apoi Tîrgul de echipamente pentru industria ușoară și alimentară și de bunuri de consum - TIBCO (anual) și Salonul Internațional al chimiei.

Această orientare corespunde printre altele obiectivului stabilit pentru actualul cincinal ca în 1980 ponderea construcțiilor de mașini și industriei chimice în structura exporturilor să ajungă la 50 la sută.

Realizări tehnice de prestigiu

Față de celelalte manifestări expoziționale din străinătate TIB-ul permite expozanților români să prezinte mult mai amplu oferta proprie de mașini și echipamente, domeniu ce a canalizat în ultimele decenii mari eforturi investiționale, de creativitate tehnică și formare profesională. Astăzi industria construc-

toare de mașini din România se distinge prin produse de o remarcabilă tehnicitate, între care, cu titlu de exemplificare, se pot nominaliza din sectorul mașinilor-unelte, strungul carusel SC-43 H, mașina orizontală de alezat și grezat cu pinolă AFP-180 A și mașina de rectificat rotund interior, RI-500, produse ale Fabricii de mașini unelte și agregate din București, strungul frontal SF-280, realizat la uzina de strunguri din Arad și frezele verticale FV-500 NGC ale Uzinei „Înfrățirea” din Oradea ; din domeniul automatizărilor se evidențiază echipamentele de comandă numerică din seria NUMEROM pentru mașinile-unelte, iar din industria electrotehnică, noile voltmetre numerice și osciloscoape de laborator produse de Întreprinderea de aparate electronice de măsură și industriale din București ; din electrotehnică se disting motoarele electrice pentru industria metalurgică tip MCM, recente realizări ale Uzinei de mașini electrice din București. Cunoscuta uzină „Electroputere” din Craiova este reprezentată, printre altele, de locomotivele diesel-electrice de 3000 și 4000 CP, iar dintre exponatele Uzinei de tractoare din Craiova, puternicul tractor agricol - A-1800 A constituie un produs de prestigiu. O altă noutate o prezintă autoturismul de teren „Aro” echipat cu motor diesel. În domeniul utilajelor pentru construcții, Uzinele „Progresul” din Brăila oferă noile excavatoare pe pneuri și șenile tip P-801 și S-3601. Cunoscută producătoare și exportatoare de utilaje petroliere, România oferă în cadrul târgului noi tipuri de instalații de foraj realizate de Întreprinderea de utilaj petrolier din Tîrgoviște și de sape de foraj și prevenitoare de erupție ale Uzinei „1 Mai” din Ploiești.

Concomitent cu activitatea exclusiv comercială, Tîrgul internațional București oferă largi posibilități de prezentare ale celor mai recente și mai caracteristice aspecte ale dezvoltării actuale și în perspectivă a sectoarele industriale din profilul târgului, facilitate prin organizarea unor manifestări adiacente - reuniuni specializate, conferințe, simpozioane, prezentări de filme și demonstrații practice etc. Amintim dintre acestea : simpozionul tehnic organizat de Mașinexport, conferința tehnică a firmei Mecanoexport, gale de filme tehnice ale întreprinderilor de comerț exterior Geomin, Industrialexport, Electroexportimport, Mecanoexport etc.

Cu prilejul acestei ediții jubiliare a Tîrgului Internațional București, de-a lungul întregii perioade, 5-14 octombrie, se va desfășura pe o suprafață de 3500 mp, în pavilionul central al Complexului expozițional, o Expoziție internațională de vînătoare, la care alături de România, își dau întâlnire o serie de țări cu tradiție în acest atractiv domeniu ca : Bulgaria, Cehoslovacia, Iugoslavia, Olanda, Polonia, Spania, Turcia, Ungaria. În afara interesantelor trofee de vînătoare de prestigiu și de variate accesorii vînătorești, expoziția va constitui și un excelent prilej de promovare a turismului internațional.

Așadar, auspiciile favorabile sub care urmează să se desfășoare activitatea comercială la ediția a 5-a a Tîrgului Internațional București, atestate de participarea prestigioasă, de diversitatea și nivelul exponatelor, de condițiile organizatorice, sînt în măsură să deschidă noi și largi orizonturi dezvoltării schimburilor de mărfuri și cooperării economice și tehnico-științifice internaționale, să asigure un climat rodnic vehiculării de idei și experiență între specialiști, să contribuie activ la extinderea relațiilor economice în avantajul reciproc al partenerilor, în spiritul stimei și prieteniei între popoare.

I. GEORGESCU

REPUBLICA
SOCIALISTĂ CEHOSLOVACĂ
la
TIRGUL INTERNAȚIONAL
BUCUREȘTI
5 14 octombrie 1978

Strojimport **SHODAREXPORT**

pragoinvest **Ferromet**
PRAHA

Technoexport **MOTOKOV**

Intreprinderile
cehoslovace
de comerț
exterior

au plăcerea de a vă invita

SIGMA

să vizitați
pavilionul „L“

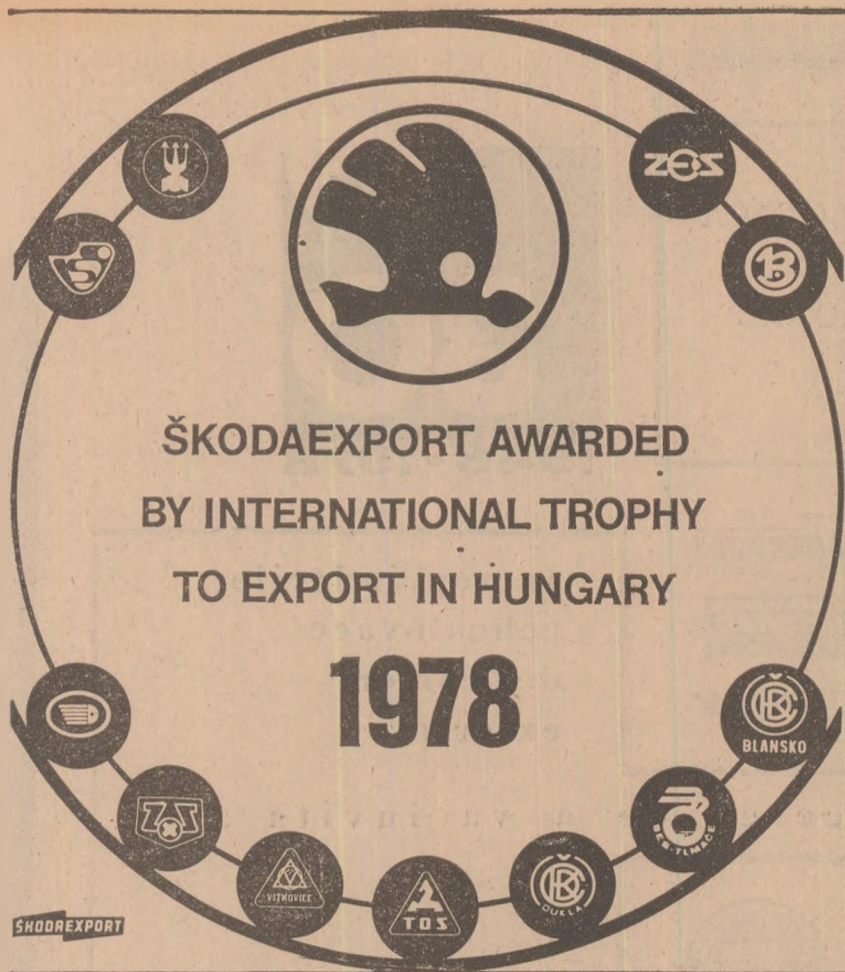
unde sînt expuse produsele
industriei cehoslovace

Sinteți
bineveniți
în pavilionul
cehoslovac

 MERKURIA

ZSE PRAHA

 ŠKODA

EXPORTURILE ȘI IMPORTURILE DE BUNURI DE INVESTIȚII

Instalații industriale complete pentru industria energetică, metalurgică și mecanică, fabricate prin uzinele cehoslovace de construcții mecanice cele mai importante și purtând mărcile fabricilor tradiționale ŠKODA, VÍTKOVICE,

SIGMA, CKD Blansko, CKD DUCLA, ŽDAS, SES Tlmace, I. BZKG, ZTS Dubnica etc.

Sînt asigurate pentru întreprinderea dv. prin întreprinderea de comerț exterior

Š K O D A E X P O R T

Specialiștii noștri lucrînd în uzine, institute de cercetări, birouri de studii și în institute de proiectare pot coopera cu dv. la realizarea de livrări în sectoarele următoare :

● energie termică, energie hidraulică, energie

nucleară — metalurgie și turnătorie — uzine de construcții mecanice

- locomotive ŠKODA — troleibuze ŠKODA
- material pentru industria tabacului și a țigărilor

ŠKODAEXPORT

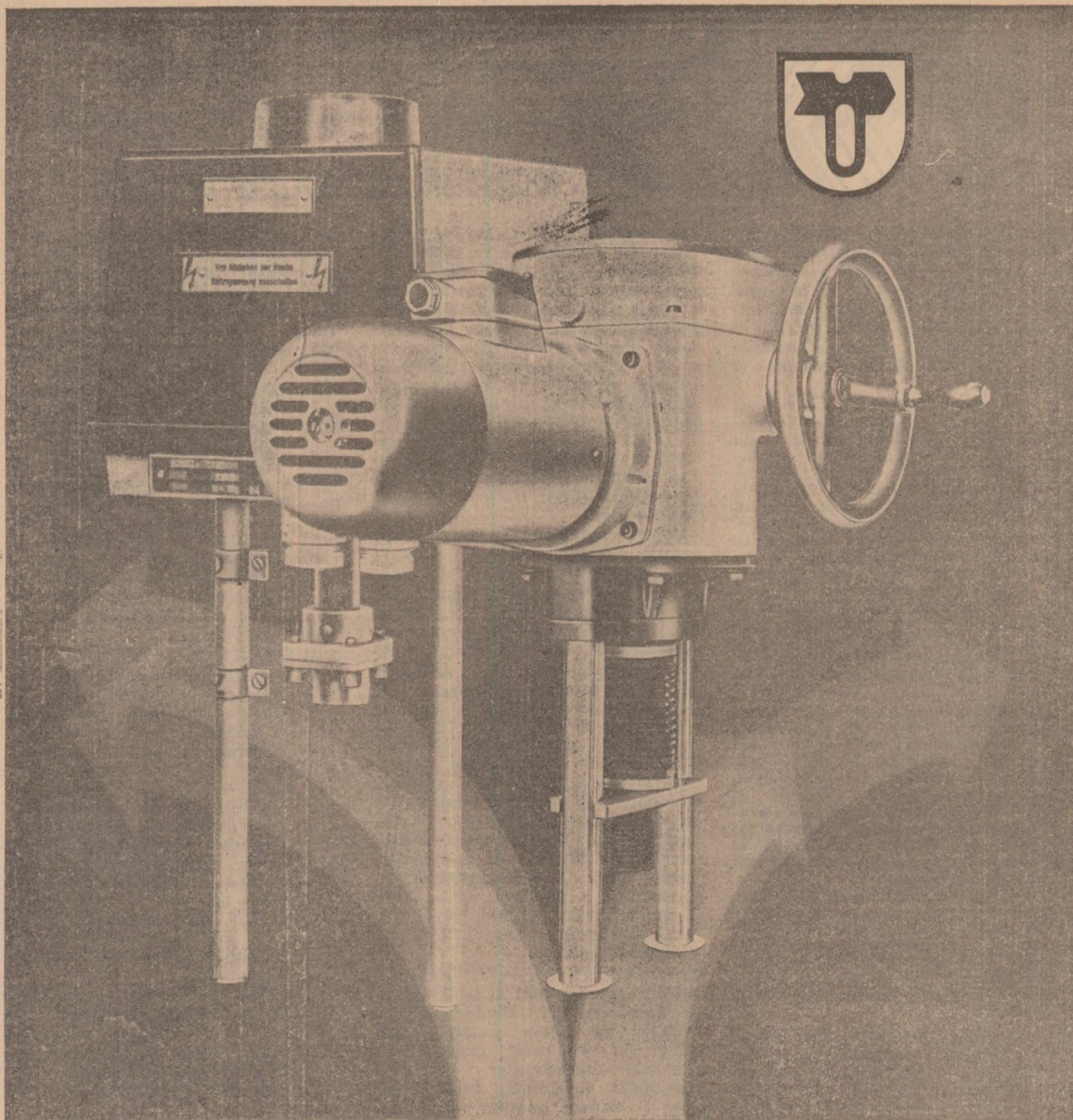
Întreprindere de Comerț Exterior

113 32 Praga 1, Vakavske nr. 56

Cehoslovacia

Vizitați standul nostru — ŠKODAEXPORT la TÎRGUL INTERNAȚIONAL BUCUREȘTI

5 - 14 octombrie 1978, pavilionul I

Dacă vă preocupă problema dirijării automate sau prin telecomandă a armăturilor, desigur că aveți nevoie de un furnizor, care să fie capabil să rezolve majoritatea problemelor dv.

Întreprinderea KOVO vă oferă servomotoare electrice, care satisfac cerințele în ceea ce privește rezistența mecanică, cu eficacitate înaltă și permanentă, o construcție compactă

Întreprinderea KOVO livrează servomotoare din familia MODACT, cu axul turant, cu pirghie sau cu tijă, adecvate și foarte apreciate datorită construcției lor masive și sub formă închisă, acoperite, pentru cazurile când sunt amplasate în diferite sectoare industriale, cu regim de lucru anevoios

**EXPORT
IMPORT
KOVO**
PRAHA
CZECHOSLOVAKIA

Întreprinderea KOVO livrează servomotoare din familia KLIMACT, cu tijă, cu pirghie sau cu axul turant, care sunt adecvate și mult apreciate datorită construcției lor moderne și raționale, în special la instalații de climatizare sau instalații de încălzire

Vizitați expoziția întreprinderii KOVO, din cadrul Tîrgului Internațional București, 5-14 octombrie 1978, unde tehnicienii noștri vă stau la dispoziție și vă dau informații detaliate. Întreprinderea de comerț exterior KOVO este singura firmă exportatoare de aceste produse fabricate în Cehoslovacia

KOVO

ul. Jankovcova 2, 170 88 Praga 7, R. S. Cehoslovacă

Participarea la TIB'78
sub semnul celei de-a 30-a aniversări

O trecere în revistă a economiei Republicii Democrate Germane

Zece întreprinderi de comerț exterior din R.D.G. demonstrează prin intermediul unei expoziții colective pe o suprafață de 2.700 m² la Târgul Internațional București 1978, eficiența economiei R.D.G., precum și strînsele legături dintre economiile naționale ale R. D. Germane și României.

Relațiile economice dintre R.D.G. și R.S.R., bazate pe colaborarea tovarășească dintre partidele frățești din cele două țări, s-au dezvoltat continuu. R.D.G. se situează astăzi pe locul doi între partenerii comerciali din țările socialiste, ai României. În Acordul comercial pe termen lung pentru perioada 1976—1980 este prevăzut un volum de schimburi comerciale în valoare de 3,1 miliarde de ruble. Aceasta corespunde unei creșteri de peste 170% față de planul cincinal precedent. Ritmuri de creștere deosebit de înalte a atins schimbul de mașini și utilaje. Ele reprezintă în exportul R. D. Germane în România o pondere de 70%.

Dezvoltarea pozitivă a schimburilor comerciale dintre R.D.G. și România se sprijină într-o măsură tot mai mare pe convențiile privind specializarea și cooperarea în producție, în spiritul programului complex al C.A.E.R. Pînă în 1980 livrările de produse realizate pe baza convențiilor privind specializarea și cooperarea în producție vor reprezenta cca. 25% din totalul livrărilor.

Remarcabilele progrese ale R.D.G. nu se fac simțite numai în dezvoltarea comerțului exterior, ci și în înalta calitate a produselor de export. Aceasta este confirmată de oferta întreprinderilor de comerț exterior a R.D.G. la Târgul Internațional de la București.

BUCHEXPORT Leipzig, partener al întreprinderii românești de comerț exterior ILEXIM, prezintă cca. 600 de volume ale editurilor din R.D.G. Exponatele permit realizarea unei imagini privind nivelul actual al producției editoriale. Această expoziție este completată de reproduceri realizate de editurile de artă din R.D.G.

WMW EXPORT—IMPORT se prezintă ca un partener comercial puternic în domeniul mașinilor unelte și al sculelor. Marca „WMW” a devenit o noțiune sinonimă cu calitatea pentru mijloacele de raționali-

zare pentru toate ramurile industriei de prelucrare a metalelor. Combinatele industriale WMW, cu peste 60 de întreprinderi de stat, asigură producția unor mașini-unelte moderne, de mare productivitate pentru prelucrarea prin așchiere și fără așchiere, precum și livrarea de scule de mare productivitate pentru aceste mașini. WMW prezintă la București, între altele, freze de prelucrare cu comandă numerică C 500x2000/03 NC, un produs al Combinatului de Stat de mașini-unelte „Fritz Heckert”, Karl-Marx-Stadt.

ÎNTEPRINDEREA DE STAT CARL ZEISS JENA prezintă la București exponate din cuprinzătorul program al construcției de aparatură științifică. La București vor fi prezentate produse ale microscopiei, ale tehnicii de măsurare analitică, ale geodeziei și ale tehnicii măsurării de precizie. Specialiștii din Jena prezenți stau la dispoziție pentru informarea de specialitate și asistență.

ROBOTRON — EXPORT — IMPORT expune cu prioritate pe lângă cunoscutele produse importate pe piața românească, produse noi ca sistemul de calcul robotron K 1510, mașina de factură de mică capacitate daro 1711 și instalații de prelucrare a datelor daro 1372. Toate produsele expuse vor fi prezentate împreună cu soluții de utilizare edificatoare.

ELECTROTEHNIK —EXPORT—IMPORT, reprezentant al industriei electrotehnice și electronice din R.D.G. pe piața externă, prezintă în București exponate adaptate necesităților economiei naționale românești. Între altele, vor fi expuse aparate ale termotehnicii și ale tehnicii sudurii. Din producția Combinatului de Stat din Mansfeld „Wilhelm Pieck” vor fi expuse trei variante de bază ale sistemului de aparate de sudură de mină sub protecție de gaz MSG 60. TECHNOCOMMERZ prezintă unele produse ale ramurii industriale a tehnicii aerului și a frigului precum și ale Combinatului de Stat de mașini grele „Karl Liebknecht”. Combinatul din Magdeburg este un pro-

ducător renumit de motoare Diesel de turație medie și completează cuprinzătorul domeniu al motoarelor Diesel din producție proprie trecînd la agregatele de generatoare Diesel.

TRASPORMATMASCHINEN — EXPORT — IMPORT prezintă la București produse ale construcției de mașini pentru industria alimentară și de vehicule din R.D.G. Astfel, Combinatul NAGEMA va expune mașina multifuncțională de ambalat Filutex. Din Uzinele de stat de autovehicule din Waltershausen vine cunoscuta și solicitata furgonetă „Multicar M 24” care va fi prezentată la București în variantele cu echipament de pulverizare și de spălare și ca autovehicul de împrăștiere echipat cu plug de zăpadă.

HEIMELEKTRIC — EXPORT — IMPORT este specializată pe desfacerea produselor ramurilor radio și televiziune, componente și tehnica vidului, aparate electrice de consum, elemente de automatizare ca și a tehnicii foto și cinematografice din R.D.G. La București vor fi expuse produse din domeniul aparatului de comutare de joasă tensiune, aparate electrice de consum și tehnica fotografică. Programul de expunere al tehnicii fotografice cuprinde aparate de fotografiat PRAKTICA, produse de întreprinderea de stat PENTACON, precum și obiective de înaltă calitate optică și mecanică.

INTERMED — EXPORT — IMPORT prezintă o selecție de produse de calitate din următoarele grupe de produse: tehnică medicală, tehnică de laborator, tehnica încercării materialelor, tehnica cîntăririi și a densității.

INVEST — EXPORT expune între altele instalația automată de formare a mașinilor de tip AFA 20 și AFA 30 produsă de întreprinderea de stat GISAG din Leipzig, care se utilizează la realizarea pieselor turnate din fontă cenușie, fontă maleabilă și fontă cenușie cu grafit nodular. Instalațiile sînt astfel concepute încît să asigure utilizarea mașinilor și a unităților mecanice la întreaga capacitate.

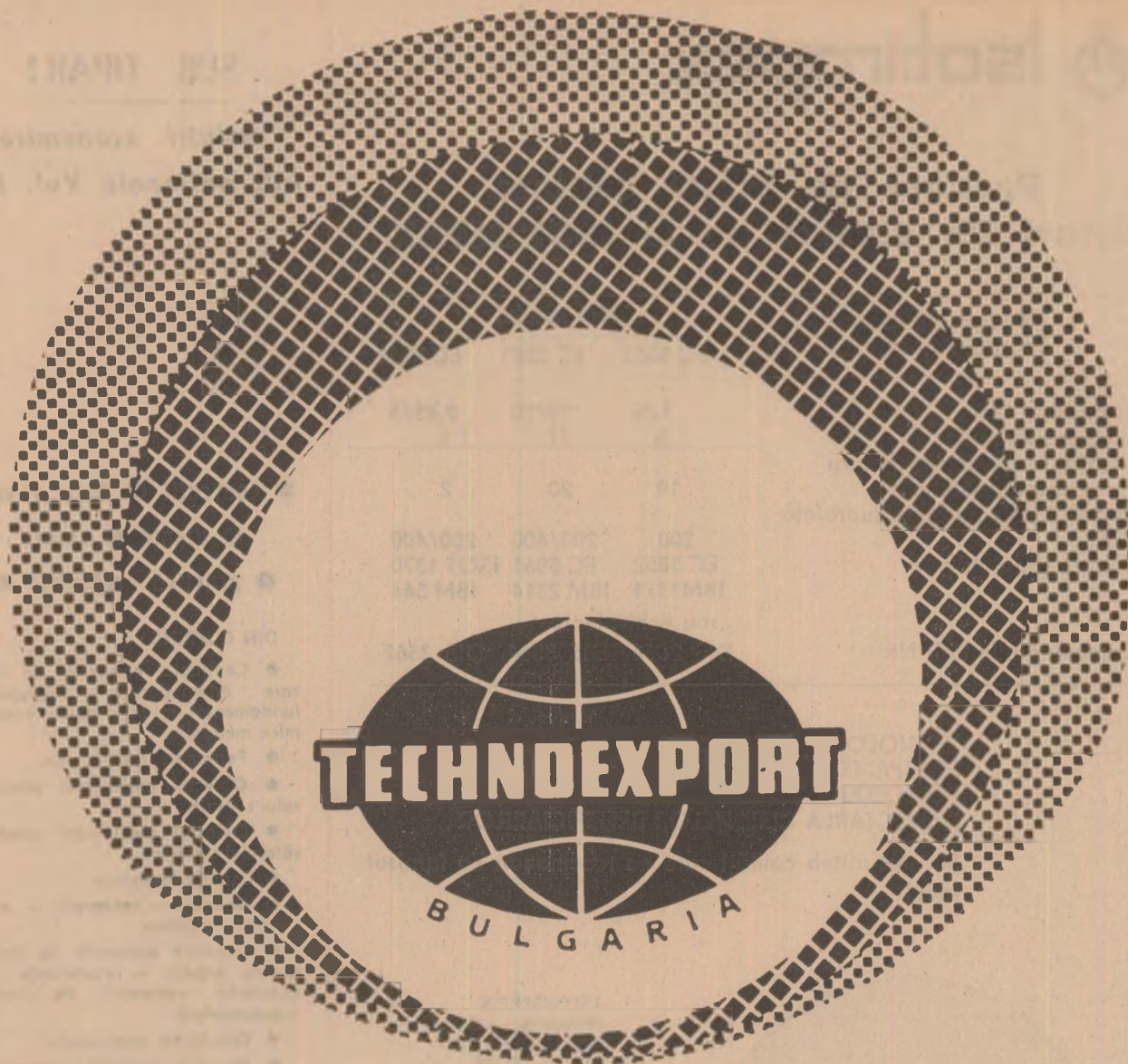

Tîrgul
Internațional
de la Leipzig
Republica
Democratică
Germană
11—18 martie 1979

500 000 DE VÎNZĂTORI DIN 100 DE ȚĂRI... vin cu regularitate la Tîrgul Internațional de la Leipzig, ediția de primăvară, pentru că știu ce le oferă acest loc de întîlnire al comerțului mondial:

- informații, contracte, afaceri;
- un atrăgător program de export al R.D.G.;
- produse ale relațiilor economice socialiste;
- produse de vîrf realizate de 9.000 de întreprinderi din 60 de țări;
- un cuprinzător program de manifestări și de îndrumare.

Sinteți bineveniți la întîlnirea comerțului de la Leipzig.

INVITAȚIE

Organizația economică de engineering TEHNOEXPORT — Sofia are onoarea a vă invita să vizitați standurile sale de la Tîrgul Internațional București, 5—14 octombrie 1978.

Organizația TEHNOEXPORT supune atenției vizitatorilor mașini pentru industria alimentară și a tutunului, compresoare, mașini moderne de construcții.

Un deosebit interes suscită agregatul de balotare a tutunului tip ATB-1, care execută complet mecanizat toate operațiile de confecționare și ambalare a baloților după metoda „Tanga”, compresoarele și agregatul compresor condensator după licența firmei „Linde” — R.F.G.

Specialiștii și standiștii vă stau la dispoziție pe tot timpul tîrgului pentru informații asupra tuturor problemelor care vă interesează.

Adresa : IHO TEHNOEXPORT, Sofia
Str. Fr. Joliot-Curie, 20 ; Telefon : 7381
Telegrame : Tehnoexport — Sofia
Telex : 022193, 022048

Produse de înaltă calitate Seturi de discuri de la ISOTIMPEX

Nr.	Principalele caractéristici tehnice	Tipul setului		
		EC 5053	EC 5261	EC 5269
1.	Capacitate MB	7,25	29/50	2,45/5
2.	Numărul discurilor	6	11	1
3.	Numărul suprafețelor pentru înregistrarea datelor	10	20	2
4.	Numărul de canale pe suprafață (TPI)	200	200/400	200/400
5.	Discuri adaptabile la	EC 5052 IBM1311	EC 5061 IBM 2314	ISOT 1370 IBM 544
		sau echivalente		
6.	Recomandările ISO NR	DIS 2064	DIS 3564	DIS 3562

TEHNOLOGIE MODERNĂ
ECHIPAMENT COMPLEX
PERSONAL CALIFICAT
RESPECTAREA CERINTELOR BENEFICIARILOR

Sint tot atâtea calități care ne recomandă ca furnizor ideal

ISOTIMPEX
Bulgaria — Sofia
str. Ceapaev 51,
telex : 022731

SUB TIPAR!

*Relații economice
internaționale Vol. IV*

CONTRACTUL COMERCIAL DE VÎNZARE INTERNAȚIONALĂ

- Convenții ● drept român
- uzanțe ● clauze
- practică arbitrală ●

DIN CUPRINS :

- Contractul comercial de vânzare internațională — instrument fundamental în schimburile economice mondiale.
- Formarea contractului.
- Obiectul prestațiunii vânzătorului : marfa
- Obiectul prestațiunii cumpărătorului : prețul
- Condiții de livrare
- Garanții — reclamații — exonerare — arbitraj
- Contract economic de livrări pentru export — interferențe cu contractul comercial de vânzare internațională
- Derularea contractelor
- Practică arbitrală comercială internațională
- Practică arbitrală privind contractele economice de export și import

STRUCTURA FIECĂRUI CAPITOL :

1. — convenții internaționale — texte selective
  2. — drept român — art. din Codul civil, Codul comercial și din legi speciale (nr. 1/1971 etc.).
  3. — uzanțe uniforme internaționale
  4. — comentarii — scurte precizări și sinteze
  5. — clauze — studiu comparativ al contractelor model și a contractelor încheiate de întreprinderile române de comerț exterior
- Comenzile se fac pe adresa redacției și vor fi executate cu plata în ramburs, costul unei lucrări fiind de 20 lei.

Investiții

Obiecțiunile la documentația de execuție

Dispozițiile normative în vigoare prevăd în sarcina unității beneficiare a lucrărilor de construcții-montaj obligația de a pune la dispoziția unităților de antrepriză documentația de execuție a lucrărilor contractate. Astfel, contractul model pentru executarea lucrărilor de construcții-montaj conține prevederi în sensul că unitatea beneficiară are îndatorirea „să asigure documentația tehnico-economică de execuție-proiecte de execuție pe obiecte (și proiecte pe categorii de lucrări sau părți de categorii de lucrări în cazul obiectivelor productive) — cu cel puțin 6 luni înainte de începerea execuției lucrărilor, pentru obiectivele noi de investiții a căror execuție este planificată să înceapă după trimestrul I al anului de plan, conform graficului de eşalonare a investiției definitivată cu antreprenorul”.

Cu privire la documentația de execuție, unitatea de antrepriză este în drept să formuleze obiecțiuni în termen de 30 zile asupra corectei încadrării a articolelor în indicatoarele de norme de deviz și cataloagele de prețuri, respectării prețurilor și tarifelor în vigoare, stabilirii obiective a distanțelor de transport și respectării cotelor de cheltuieli ce se prevăd în deviz.

Potrivit pct. 12 din Instrucțiunile comune MF-CSCAS nr. 7/1967, obiecțiunile unității de antrepriză trebuie să fie însoțite de documentație explicativă și să fie înaintate atât unității beneficiare, cât și proiectantului general. „Obiecțiunile antreprenorului general trebuie să fie însoțite de documentația tehnico-economică explicativă.”

Care sînt consecințele înăltării obiecțiunilor fără documentația tehnico-economică explicativă? Problema prezintă interes și sub raportul răspunderii patrimoniale, deoarece pct. 15 din Regulamentul privind contractul de antrepriză pentru lucrările de construcții-montaj obligă la plata de penalități atât în cazul întârzierii în predarea proiectelor de execuție, cât și în cazul întârzierii în restituirea proiectelor de execuție refăcute ca urmare a obiecțiunilor formulate de unitatea de antrepriză.

Confruntat cu această problemă, Arbitrajul de Stat Central, prin hotărîrea nr. 1478/1978 a reținut că, în speță,

obiecțiunile antreprenorului general trebuiau să fie însoțite de documentația tehnico-economică explicativă și înaintate atât unității beneficiare, cât și proiectantului general; în realitate, obiecțiunile formulate au avut un caracter general și nici nu au fost însoțite de documentația tehnico-economică explicativă care să justifice alte prevederi de deviz în raport cu sursele de aprovizionare, distanțele și mijloacele de transport. Ca atare, aceste obiecțiuni nu au obligat unitatea beneficiară să refacă documentația, cu atât mai mult, cu cît, antreprenorul general nici nu a pretins acest lucru unității beneficiare ori proiectantului general.

În aceste condiții s-a statuat că unitatea beneficiară nu poate fi obligată la plata penalităților pentru faptul că nu a refăcut proiectele de execuție.

Menținînd această hotărîre, primul

arbitru de stat, prin Decizia nr. 2063/1978, a reținut că „părțile nu au prevăzut în concilierea obiecțiunilor la documentația de deviz — în concordanță cu prevederile pct. 15 din Instrucțiunile CSCAS—MF nr. 7/1967 — obligația beneficiarului de a reface documentația prin proiectantul general și nu s-a fixat termen pentru refacerea documentației de către proiectantul general, respectiv termen pentru predarea documentației refăcute de către beneficiar. În sfîrșit, pe parcursul executării lucrărilor, antreprenorul nu a solicitat unității beneficiare refacerea documentației”.

Cît privește faptul că obiecțiunile nu au fost însoțite de documentația tehnico-economică explicativă, s-a precizat că textul pct. 12 din instrucțiunile citate mai sus, privitor la însoțirea obiecțiunilor de documentație tehnico-economică explicativă, nu constituie o normă de recomandare, ci o dispoziție imperativă a cărei nerespectare de către antreprenorul general nu poate să rămînă fără consecințe.

Această concluzie se impune și din punct de vedere economic, neputîndu-se pretinde unității beneficiare să refacă documentația de execuție în raport cu obiecțiuni nefundamentate sub raport tehnic și economic.

I. ICZKOVITS

contract economic

CRITERII NOI DE APRECIERE A CULPEI

Legislația noastră a consacrat principiul răspunderii contractuale bazate pe culpa unităților socialiste. Temeiul juridic al acestui principiu se află în art. 21 din Legea contractelor economice, potrivit căruia „organizația socialistă care nu-și execută obligațiile ori le execută necorespunzător, datorează celeilalte părți penalități precum și despăgubiri în vederea reparării prejudiciului cauzat din culpa sa.” În continuare, în alineatul al II-lea din art. 21, reglementîndu-se cuprinsul despăgubirilor pentru neexecutarea în natură, nu se mai menționează și cerința culpei. Nu s-ar putea spune însă că — per a contrario — răspunderea pentru neexecutarea în natură nu s-ar mai baza pe culpă. Alineatele menționate se completează și — din unitatea lor — rezultă elementele răspunderii contractuale, inclusiv culpa. În formularea generală din alin. I menționîndu-se „unitatea socialistă care nu-și execută obligațiile privind executarea prevederilor contractuale” se include și neexecutarea în natură, cea mai importantă obligație ce rezultă din contract. Din referirea

la „executarea prevederilor contractului”, rezultă că și răspunderea unității beneficiare, în calitatea sa de debitoare a obligației de plată a prețului precum și a obligațiilor de a contribui la realizarea prestațiunii și de a o primi este tot o răspundere bazată pe culpă.

În genere, culpa unei unități s-a apreciat prin referire la activitatea unei unități fruntașe, luate în mod abstract, ca model. Presupunînd că ar exista unele unități deosebite, iar majoritatea celorlalte unități ar urma să tindă mereu spre a se apropia de rezultatele primelor, criteriul organizației fruntașe în aprecierea culpei, în exclusivitate, apare depășit de dezvoltarea economiei noastre. Aceste tendințe apărute în activitatea economică se reflectă și în criteriul noi de apreciere a culpei apărute în practica arbitrală, prin care se completează criteriul organizației fruntașe. Sintetizînd practica arbitrală se pot reține anumite criterii de apreciere a culpei unităților în realizarea contractelor economice.

Un criteriu des utilizat în aprecie-

rea culpei contractuale îl constituie specialitatea unității debitoare. Unitatea beneficiară, se apreciază în dec. P.A.S. nr. 1300/1977, specializată în prelucrarea porumbului cunoștea posibilitățile degradării și, de aceea, avea obligația să organizeze în mod corespunzător, prioritar, descărcarea livrării primite. O defecțiune a utilajului, prin ea însăși, ducând la neexecutarea unui contract nu scutește de răspundere, s-a decis în speța soluționată prin dec. P.A.S. nr. 2978/1976. Spre a scuti de răspundere, o asemenea împrejurare trebuie să fie exclusivă de neglijență în exploatarea necorespunzătoare a utilajului. În alte decizii s-a apreciat că permanentizarea unor operațiuni în activitatea unei unități, implică inițiativa sa în organizarea unei desfășurări corespunzătoare. Prin dec. P.A.S. nr. 79/1977 unitatea beneficiară, care în mod obișnuit primea tablă a fost considerată în culpă pentru întârziere în descărcarea vagoanelor din lipsa unei macarale pentru produse de mare tonaj. Aceste soluții ale practicii arbitrale contribuie la promovarea progresului tehnic, stimulează unitățile economice în cunoașterea și controlul tuturor proceselor tehnice și lucrărilor din sfera lor de activitate.

Un alt criteriu în aprecierea culpei îl constituie gradul de mobilizare a posibilităților proprii, manifestarea inițiativei unității debitoare în limitarea consecințelor unei împrejurări ce a determinat imposibilitatea de executare. Dacă în trim. I al unui an de plan unitatea furnizoare a fost lipsită de o linie de fabricație din cauze exterioare activității sale — se arată în decizia P.A.S. nr. 476/1977, această împrejurare, nu mai justifică nelivrarea produselor în trim. III și IV. În termeni similari s-a apreciat și neexecutarea contractului din pricina neprimirii materiilor prime de către furnizorul produsului finit. Această împrejurare constituie o cauză exoneratoare de răspundere în situația de excepție prevăzută de art. 23 din Legea nr. 71/1969, adică potrivit particularităților sale, se integrează în noțiunea de forță majoră. (Dec. P.A.S. nr. 3055/1976). În prezent, această tendință a practicii arbitrale, credem că își găsește temeiul și în unele prevederi ale Legii nr. 5/1978 cu privire la organizarea și conducerea unităților socialiste de stat. Potrivit art. 12 par. B lit. e, întreprinderile producătoare „sunt obligate să contracteze, în raport de capacitatea de producție și profilul de fabricație toate produsele solicitate de unitățile beneficiare.” Cu atât mai mult, se impune obligația unităților furnizoare de a folosi cu deosebită exigență mijloacele materiale pe care le au pentru realizarea contractelor încheiate.

În sfârșit, în aprecierea activității unității debitoare se are în vedere și integrarea sa în sistemul unitar de organizare și conducere planificată a economiei socialiste. Activitatea fie-

cărei unități se apreciază, în această viziune, nu numai ca o executare a unei obligațiuni contractuale, ci și ca o acțiune ce contribuie la realizarea obiectivelor planului, a cerințelor generale ale economiei socialiste pe care, prin esența sa, le promovează contractul economic. Refuzul unității beneficiare de a primi produsele după termen, pentru a fi exclusiv de culpă presupune și aprecierea diligenței acesteia în întocmirea planului său de desfacere (Dec. P.A.S. nr. 3057/1976). În executarea unui contract, unitatea beneficiară nu s-a prezentat să ridice fructele. În consecință, unitatea furnizoare nu poate cere daune reprezentând diferența dintre valoarea fructelor și rezultatul prelucrării lor, dacă nu a dat produselor o întrebuințare cât mai economică. (Dec. P.A.S. nr. 3333/1976). În speța soluționată prin dec. P.A.S. nr. 78/1977, s-a considerat că și unitatea expeditoare care a încărcat produsele într-un vagon necorespunzător este în culpă, întrucât „răspunderea revine tuturor părților pentru luarea măsurilor eficiente de evitare a pagubelor în economie” (Dec. P.A.S. nr. 78/1977). Integrarea unităților în sistemul economiei socialiste sporește răspunderea acestora pentru realizarea obligațiilor contractuale precum și posibilitatea de previziune a fiecărei unități. În acest sens pot fi citate decizii prin care unitățile furnizoare au fost considerate în

culpă pentru nerealizarea unor obligațiuni contractuale asumate fără a avea condițiile necesare, cum ar fi: materia primă (Dec. P.A.S. nr. 2160/1976), forța de muncă necesară calificată corespunzător (Dec. P.A.S. nr. 1757/1977) ș.a. Se poate formula principiul că perfecționarea activității de planificare determină și creșterea răspunderii unităților socialiste, a gradului lor de previziune. Extinderea contractelor de lungă durată, studierea și cunoașterea temeinică a pieții interne și externe, elaborarea de studii și prognoze privind dezvoltarea în perspectivă a întreprinderii, creșterea eficienței fondurilor productive (v. în acest sens, art. 9 par. A. din Legea nr. 5/1978 cu privire la organizarea și conducerea unităților socialiste de stat) constituie unele dintre elementele noi ale activității de planificare cu o semnificație deosebită asupra aprecierii culpei.

Criteriile de apreciere a culpei prezintă utilitate și pentru configurarea situațiilor străine activității unității debitoare, exoneratoare de răspundere. Forța majoră, neîndeplinirea unei obligații a unității creditoare, neomologarea produselor ș.a. scutesc de răspundere dacă sînt exclusive de culpă, așa cum acest element al răspunderii este reglementat de legislație și apreciat în practica arbitrală.

M. PASCU

comerț exterior

Comunicările prin telex în raporturile de comerț exterior

1. **Utilitatea comunicărilor prin telex.** Mijloc foarte rapid și practic de transmitere a comunicărilor, telescriptorul este folosit tot mai intens în relații de comerț exterior, mărind substanțial operativitatea, impusă ca o condiție primordială în acest domeniu de activitate.

Generalizarea comunicărilor internaționale prin telex a ridicat o serie de probleme juridice, îndeosebi de natură probatorie, care nu-și găsesc întotdeauna soluții explicite și complete în reglementările în vigoare. În lipsa unor prevederi normative, practica arbitrală de comerț exterior a trebuit să înlăture lacunele și să contribuie la elucidarea aspectelor controversate.

2. **Reglementări cu caracter general.** Unele particularități definitorii ale serviciului telex, care alcătuiesc elemente subînțelese în cadrul oricărui diferend ce pune în discuție o comunicare internațională efectuată pe această cale, au fost reținute de Comisia de arbitraj de pe lângă Camera

de comerț și industrie a R.S. România (prescurtat C.A.B.) prin hotărîrea nr. 96 din 9 decembrie 1976.

În motivarea hotărîrii citate s-a precizat că „potrivit Regulamentului pentru utilizarea serviciului de abonați telex, întocmit în conformitate cu Protocolul de la Geneva, pentru fiecare circuit de abonat se stabilește un număr de apel, care nu poate fi folosit de alte instituții sau întreprinderi decât dacă abonatul titular acceptă, asumîndu-și prin aceasta întreaga răspundere a folosirii postului și comunicărilor făcute. Regulamentul mai prevede că serviciile telex instalate la sediile abonaților pot fi folosite pentru efectuarea de comunicații directe cu alți abonați interni sau din alte țări cu care Republica Socialistă România are deschise legături telex internaționale la abonați conectați la o centrală automată”.

În continuare, hotărîrea nr. 96/1976 a reținut de asemenea că potrivit aceluiași Regulament, „după stabilirea

legăturii și formarea numărului abonatului chemat, trebuie să se verifice de către cel care transmite comunicarea, dacă numărul a fost bine selectat, confirmarea exactității apelului abonatului chemat fiind verificată prin primirea automată a indicatorului de apel al abonatului chemat. Regulamentul mai prevede că în folosirea serviciului telex, operatorii centralelor vor utiliza în mod obligator expresiile din cod. Astfel, pentru „primit“ se utilizează litera „R“. (Această literă are semnificația *received* în limba engleză și *reçu* în limba franceză).

3. Domeniul comunicărilor transmișibile prin telex. În afară de corespondența uzuală, serviciul telex este deopotrivă folosit pentru transmiterea unor comunicări specifice activității de comerț exterior, fie meltingloase, fie contencioase.

Astfel prin hotărârea nr. 35 din 28 octombrie 1968, C.A.B. a considerat ca valabil un contract de livrare de mărfuri încheiat de o întreprindere de comerț exterior română în calitate de vânzătoare și partenerul din R.P.U. (cumpărător). Raporturile juridice se stabiliseră în speță pe calea unei *comenzi ferme emise* de către cumpărător prin scrisoare, urmată de confirmarea acesteia, comunicată prin telex. Este adevărat că în fapt nu se ivise între părți nici o obiecțiune cu privire la realitatea sau la semnificația confirmării de comandă.

În prezent, soluția consacrată prin hotărârea nr. 35/1968 se deduce din Condițiile generale de livrare a mărfurilor în raporturile dintre organizațiile fărăilor membre ale C.A.E.R. (Condiții generale ratificate prin Decretul nr. 104 din 29 decembrie 1975). Potrivit § 2, pct. 1 din C.G.L. care reglementează cerințele de formă ale încheierii contractului, oferta și acceptarea ei sînt valabile numai dacă au fost formulate în scris, prin aceasta înțelegîndu-se deopotrivă telegramele și comunicările prin telex. Întrucît § 1 pct. 4 include în sfera sa și comanda, iar sub denumirea de acceptarea ofertei se înțelege și confirmarea comenzii, rezultă că în acest domeniu practica arbitrală a anticipat reglementările legale intrate ulterior în vigoare.

4. Prin hotărârea nr. 15 din 28 aprilie 1972 (publicată în Revista română de studii internaționale, nr. 2/1976, p. 221—223) C.A.B. a considerat că o *convenție arbitrală* poate fi valabil încheiată printr-un schimb de telexuri între parteneri cu sediul în țări diferite, care nu contestă nici propunerea de a supune litigiul spre soluționare unui atare organ de jurisdicție, nici acceptarea necondiționată a destinatarului.

Soluția citată își găsește temelul juridic în dispozițiile art. I pct. 2 lit. a din Convenția europeană de arbitraj comercial internațional, încheiat la Geneva la 24 aprilie 1961 și ratificată prin Decretul nr. 281 din 25 iunie 1963.

5. În raporturile dintre furnizorul de mărfuri și cumpărător, anumite comu-

nicări referitoare la rezolvarea reclamațiilor calitative sau cantitative pot fi transmise, potrivit practicii arbitrale, prin telex.

Astfel în conformitate cu § 76 pct. 1 din C.G.L., vânzătorul este obligat să analizeze reclamația privind calitatea sau cantitatea mărfii și să răspundă cumpărătorului asupra fondului reclamației (să confirme *acordul* pentru satisfacerea ei integrală sau parțială ori să comunice *refuzul* unei asemenea satisfaceri) fără întârziere, dar nu mai târziu decît în cursul termenului prevăzut în contract. Dacă un asemenea termen nu este stabilit prin contract, atunci răspunsul asupra fondului reclamației trebuie să fie dat neîntîrziat, nu mai târziu de 60 de zile, iar în privința uzinelor și a instalațiilor complexe, în decurs de 90 de zile de la data primirii reclamației de către vânzător.

C.G.L. nu prevăd modalitatea de transmitere a răspunsului datorat de vânzător potrivit cu dispozițiile citate ale § 76 pct. 1. Fiind sesizată cu această problemă, practica arbitrală a ajuns la concluzia că — în lipsa unor clauze contractuale contrare — răspunsul la reclamațiile calitative sau cantitative poate fi transmis și prin telex. Mai mult decît atît, o confirmare ulterioară prin scrisoare a răspunsului comunicat prin telex nu se învederează necesară. În sensul arătat s-au pronunțat hotărârile C.A.B. nr. 96 din 9 decembrie 1976 și nr. 84 din 20 iunie 1977.

Financiar

Întîrzierea în plata prețului. Consecințe

Întîrzierea în îndeplinirea obligației de plată a prețului survine uneori, în condiții particulare, pe care organele arbitrale le sesizează și le rețin în rezolvarea litigiilor avînd ca obiect plata penalităților pretinse de unitățile creditoare ale căror creanțe, derivînd din livrarea produselor contractate, nu au fost achitate în termen.

Cu alte cuvinte, elemente concrete, specifice fiecărui caz de întîrziere în plata prețului, pot determina consecințe în ce privește răspunderea unității beneficiare care nu a achitat la timp contravaloarea produselor care i s-au livrat.

Astfel, prin Decizia primului arbitru de stat nr. 1970/1978 s-a reținut că, în speță, unitatea beneficiară a refuzat, inițial, să achite suma pretinsă cu titlu de preț, motivînd că nu a primit produsele aferente. Deși produsele se aflau, în realitate în posesia acelei unități, s-a considerat că aceasta nu are a răspunde, deoarece motivul care a fost invocat în justificarea refuzului de plată inițial a fost determinat de către unitatea furnizoare care specificase în factură alt număr

Soluția la care ne referim poate fi împărțită. Obiectul comunicării dintre contractanți se reduce, în situațiile ce ne preocupă, la manifestarea unui acord, fie integral, fie parțial sau a refuzului vânzătorului de a satisface fondul reclamației prezentate de către cumpărător (așa cum rezultă din prevederile § 76 pct. 1 din C.G.L.). Dat fiind conținutul destul de simplu al comunicării, transmiterea ei prin telex nu poate să implice, în mod normal, riscuri de erori. Ca atare, confirmarea prin scrisoare ulterioară a telexului inițial nu ar prezenta o utilitate reală.

6. Practica arbitrală a admis de asemenea posibilitatea ca reclamantul să comunice prin telex organului de jurisdicție restrîngerea acțiunii sale introductive de instanță.

În sensul arătat, hotărîrea C.A.B. nr. 91 din 28 iunie 1977 a luat act fără rezerve de telexul cu data de 27 iunie 1977, expediat de către o întreprindere de comerț exterior din R.D.G. Obiectul acestei comunicări l-a constituit restrîngerea acțiunii, prin care inițial se ceruse restituirea unei sume nedatorate și totuși achitate vânzătorului-pîrît, reclamantul limitîndu-se să solicite numai obligarea părții pîrîte la suportarea cheltuielilor de arbitraj.

Conținutul comunicării nu putea să dea loc la dubii și nici nu a suscitât vre-o obiecțiune, astfel că în mod firesc organul arbitral a acceptat transmiterea ei prin telex.

dr. O. CĂPAȚINA

de vagon decît cel în care fuseseră expediate produsele. În aceste condiții, cercetările pe care le făcuse unitatea beneficiară în vederea identificării produselor au eşuat, întrucît s-a avut în vedere numărul de vagon eronat specificat în factură. Pînă la lămurirea situației de fapt exacte, care a dus la identificarea produselor și la revenirea asupra refuzului inițial de plată, s-a socotit că nu se datorează penalitățile pentru întîrzierea în plata prețului.

Într-un alt litigiu, s-a constatat că unitatea beneficiară nu primise factura aferentă produselor care i-au fost livrate, respectiva factură fiind expediată de unitatea furnizoare — din greșeală — pe altă adresă. S-a considerat că în lipsa facturii, unitatea beneficiară în mod justificat a refuzat plata, cu atît mai mult, cu cît, în mod repetat a intervenit la unitatea furnizoare pentru ca aceasta să-i transmită factura.

Prin Decizia primului arbitru de stat nr. 1931/1978 s-a considerat că, în aceste circumstanțe, întîrzierea în plată era justificată. Aceasta soluție

se justifică nu numai în raport cu atitudinea diligentă manifestată de unitatea beneficiară, dar și cu referire la dispozițiile normative în vigoare care obligă unitățile beneficiare să refuze plata contravalorii produselor livrate atâta timp cât nu au posibilitatea de a verifica temeiul legal al prețului practicat. Or, în lipsa facturii, în care este obligatorie indicarea prețului și a temeiului său legal, unitatea beneficiară nu avea posibilitatea de a face o asemenea verificare.

Problema consecințelor întârzierii în plata prețului s-a pus și în condițiile plăților planificate la care au convenit părțile din contractul de furnizare.

Potrivit pct. 31 din Normele metodologice BNRSR nr. 2/1977, privind efectuarea plăților între unitățile socialiste, când livrările de mărfuri sau consumurile din custodie și prestările de servicii au caracter de frecvență, se pot deconta prin dispoziție de plată emisă pe bază de convenții de plăți planificate.

Pentru decontarea prin plăți planificate, părțile încheie o convenție privind suma ce va fi virată periodic, termenele de virare, precum și perioadele la care urmează a se regulariza eventualele diferențe în raport cu livrările efective. Convenția intră în

vigoare numai cu acordul unității bancare care deservește unitatea furnizoare.

S-a pus problema dacă pentru întârzierea în achitarea ratelor planificate în cadrul convenției, unitatea beneficiară a produselor livrate datorează sau nu penalitățile prevăzute de art. 1 lit. g din HCM nr. 306/1970.

Răspunsul care s-a dat, prin Decizia primului arbitru de stat nr. 1894/1978, este negativ:

„Potrivit art. 1 din HCM nr. 306/1970, se pot stabili în sarcina părții în culpă penalități de întârziere în decontarea contravalorii produselor livrate, lucrărilor executate sau serviciilor prestate.

În cazul decontării cu întârziere a ratelor planificate nu se pot pretinde penalitățile prevăzute de HCM nr. 306/1970, deoarece nu se știe dacă în toate cazurile sumele planificate reprezintă echivalentul cantităților consumate efectiv.

Penalitățile prevăzute de HCM nr. 306/1970 se datorează numai pentru decontarea cu întârziere a sumelor care rezultă din regularizarea diferențelor dintre sumele virate și valoarea livrărilor efectuate, întrucât numai cu această ocazie se stabilesc cu certitudine cantitățile efectiv livrate“.

H. MATEI

asigurări

Asigurarea prin efectul legii de răspundere civilă auto

În baza Decretului nr. 471/1971, Administrația Asigurărilor de Stat a preluat obligația materială, financiară, pe care o au deținătorii de autovehicule de a repara prejudiciile produse terțelor persoane în cazurile în care au răspundere civilă pentru accidente de autovehicule produse pe teritoriul R.S. România.

În Decretul nr. 471/1971 sînt prevăzute obligațiile organizațiilor socialiste în cazurile în care cu autovehiculele deținute de acestea se produc pagube prin accidente de circulație unor terțe persoane. În aplicarea acestor dispoziții, ministrul finanțelor a emis „Instrucțiunile nr. 7/1976 pentru executarea de către organizațiile socialiste a unor sarcini ce le revin, potrivit legii, cu privire la asigurările de stat“, care prevăd și obligațiile referitoare la anunțarea accidentelor produse și stabilirea despăgubirilor pe baza înțelegerii dintre părți la asigurarea prin efectul legii de răspundere civilă (cap. I, lit. B).

În vederea luării deciziei privind acordarea operativă a despăgubirilor, organizațiile socialiste sînt obligate, potrivit dispozițiilor art. 42, alineatul 1, din Decretul nr. 471/1971, să înștiințeze, în scris, în termen de 24 ore de la producerea accidentului, unitatea ADAS în a cărei rază de activitate s-a produs accidentul și să comunice,

de îndată, pretențiile formulate de cei păgubiți, precum și primirea oricăror acte în legătură cu accidentul, aceleiași unități a ADAS ori aceleia în raza căreia își au sediul.

În ceea ce privește stabilirea despăgubirilor, aceasta se poate face pe două căi și anume: fie pe baza înțelegerii dintre părți, fie prin hotărîre judecătorească.

Potrivit dispozițiilor art. 35, alineatul 2, din Decretul nr. 471/1971, despăgubirile se stabilesc pe baza înțelegerii dintre părți, cu acordul ADAS. Pentru aceasta este însă necesară încuviințarea atît a persoanei păgubite cît și a asiguratului răspunzător de producerea pagubei.

Avînd în vedere că potrivit dispozițiilor art. 46, alineatul 1, din Decretul nr. 471/1971, drepturile persoanelor păgubite prin producerea accidentelor de autovehicule se exercită împotriva celor răspunzători de producerea pagubei, precum și pentru a se evita încălcarea activității procesuale și efectuarea unor cheltuieli în procesul civil — cheltuieli care se recuperează de la proprii conducători auo ai organizațiilor socialiste atunci cînd aceștia sînt răspunzători de producerea pagubei — și a se asigura o desăvîrșire operativă a persoanelor păgubite, în aplicarea art. 35, alineatul 2, din același decret, pentru stabilirea despăgubitorilor pe

baza înțelegerii dintre părți, în toate cazurile în care din actele cu privire la cauzele și împrejurările producerii accidentelor de autovehicule — întocmite de organele miliției sau de alte organe de stat care constată și cercetează accidente de autovehicule, ori de organele ADAS — rezultă răspunderea organizației socialiste (inclusiv a propriului conducător auto) în producerea pagubei, reprezentantul organizației socialiste căreia îi aparține autovehiculul care a produs accidentul urmează să încuviințeze această înțelegere.

Pentru stabilirea unei juste despăgubiri de plată, organizațiile socialiste sînt obligate, potrivit art. 51 din același decret, să pună la dispoziția ADAS toate actele și evidențele necesare pentru verificarea existenței și valorii bunurilor, pentru constatarea producerii accidentelor de autovehicule și evaluarea pagubelor, precum și pentru stabilirea dreptului la despăgubiri. În același scop, în toate cazurile în care sînt implicate în accidente autovehicule aparținînd organizațiilor socialiste, la constatarea pagubelor va participa un reprezentant al acestora, iar, după caz, și propriul conducător auto răspunzător de producerea pagubei. Eventualele obiecții ale acestora cu privire la pagubele constatate se analizează de organele ADAS care, în funcție de constatări, iau hotărîrile corespunzătoare în acest sens.

În cazurile în care la constatarea pagubelor nu este posibilă și participarea reprezentantului organizației socialiste al cărei conducător auto este răspunzător de producerea pagubei, constatarea pagubelor poate fi făcută și numai în prezența conducătorului auto și a persoanei păgubite.

Deși marea majoritate a organizațiilor socialiste au acordat importanța cuvenită stabilirii despăgubirilor pe baza înțelegerii dintre părți și ca urmare și-au dat încuviințarea respectivă, fie odată cu înștiințarea accidentului, fie imediat ce li s-a solicitat aceasta, sînt însă unele unități care, neînțelegînd interesul social al acestei asigurări și grija pe care statul o manifestă pentru despăgubirea victimelor accidentelor de autovehicule, creează nemulțumiri persoanelor păgubite prin întârzieri în comunicarea încuviințării sau refuzul de a da încuviințarea respectivă. În astfel de cazuri organizațiile socialiste în cauză motivează, în mod nejustificat, în contradicție cu obligațiile ce le revin, că conducătorul autovehiculului nu mai este lucrător al organizației socialiste sau că mai are și alte rețineri din retribuție. Alte organizații socialiste refuză să dea încuviințarea respectivă, fără nici o justificare, pretinzînd că stabilirea despăgubirilor să se facă prin hotărîre judecătorească, deși conducătorul auto răspunzător de producerea pagubei a semnat procesul-verbal încheiat de organele miliției, recunoscîndu-și culpa, a plătit amenda, a participat la constatarea pagubei nefăcînd

nici o obiecțiune, a solicitat ca despăgubirile să se stabilească pe baza înțelegerii dintre părți, ori a semnat o declarație prin care se obligă să suporte contravaloarea pagubelor stabilite de ADAS.

Netemeinicia unor asemenea tergiversări ori refuzuri pare și mai evidentă avându-se în vedere că odată cu introducerea asigurării prin efectul legii de răspundere civilă auto, despăgubirile fiind plătite de ADAS, nu mai sînt afectate fondurile organizațiilor socialiste.

practică arbitrală

Acordarea cheltuielilor de arbitrare

Cheltuielile de arbitrare constituie pretenții accesorii în cadrul litigiilor dintre unitățile socialiste. Întrucît Regulile procedurii arbitrale nu cuprind dispoziții privind repartizarea acestor cheltuieli între părțile litigante, problema se rezolvă în conformitate cu prevederile Codului de procedură civilă, aplicabile și în procedura arbitrală, conform art. 71 din regulile citate.

Spre deosebire de procesul civil, procedura arbitrală cunoaște instituția încercării de conciliere prearbitrală, cu consecințe particulare în privința repartizării cheltuielilor de arbitrare.

Astfel, introducerea acțiunii fără efectuarea încercării de conciliere prearbitrală expune unitatea reclamantă la riscul de a nu recupera de la unitatea pîrită cheltuielile de arbitrare pe care le-a avansat.

Desigur că asemenea consecințe se produc numai în cazul în care unitatea pîrită, primind copia acțiunii, recunoaște imediat pretențiile formulate și le satisface. Astfel, neefectuarea încercării de conciliere rămîne fără urmări, întrucît din faptul că unitatea pîrită se opune la admiterea acțiunii se trage concluzia că aceeași atitudine ar fi adoptat-o dacă s-ar fi încercat concilierea prearbitrală.

Deci, faptul neefectuării încercării de conciliere nu produce prin sine însuși consecințe. Omisiunea se raportează la împrejurările concrete ale speței pentru a se putea stabili dacă există legătură causală între lipsa încercării de conciliere și cheltuielile de arbitrare ocazionale.

Semnificative sînt, în această privință, următoarele considerente ale Deciziei primului arbitru de stat nr. 1912/1978.

„Cît privește lipsa încercării de conciliere, în cazul de față, este fără efect, avînd în vedere că, motivul ce a determinat pe petiționară să nu facă plata nu a fost acesta, ci blocarea contului său care, așa cum s-a arătat, nu o exonerează de răspundere”.

Avînd în vedere scopul social al asigurării prin efectul legii de răspundere civilă auto și că este necesar să se elimine cauzele care generează nemulțumiri persoanelor păgubite, precum și pentru a se reduce numărul scrisorilor adresate în acest scop, organizațiile socialiste trebuie să-și dea învințarea ca despăgubirile să se stabilească pe bază de înțelegere, fie odată cu înștiințarea accidentului, fie imediat ce se solicită aceasta, conformîndu-se astfel dispozițiilor sus-menționate.

V. VULPESCU

În cauză, unitatea reclamantă a introdus acțiunea avînd ca obiect plata prețului produselor livrate, fără să efectueze încercarea de conciliere prearbitrală. Deși plata a avut loc în cursul soluționării litigiului, s-a socotit că pîrita datorează cheltuielile de arbitrare întrucît, chiar dacă s-ar fi încercat concilierea, tot nu ar fi achitat suma datorată, întrucît nu a avut disponibil în cont.

Într-o situație diferită s-a statuat că unității reclamante nu i se cuvin cheltuielile de arbitrare. Astfel, prin Decizia primului arbitru de stat nr. 1944/1978, s-a reținut că „pîrita nu datorează cheltuielile de arbitrare, deoarece reclamanta nu a încercat concilierea prearbitrală a litigiului iar după cum s-a constatat, imediat cum concilierea a avut loc și înaintea primului termen de pregătire, pîrita a achitat suma datorată”.

Cu toate acestea, există o situație în care, deși unitatea pîrită răspunde

întrebări — răspunsuri

D. Purcărete (Gorj) solicită lămuriri în privința taxei de timbru pe care o datorează unitățile socialiste aferent cererilor de rearbitrare introduse la Consiliul de Miniștri.

Aceste cereri sînt scutite de plata taxei de timbru. Precizăm însă, că asemenea cereri de rearbitrare pot fi formulate numai de către ministerul sau organul central în subordinea căruia se află unitatea socialistă, parte în litigiu.

St. Lőrinczi (Tg. Mureș) întreabă dacă reprogramarea în anul de plan următor a unui obiectiv de investiții este de natură să-l apere pe antreprenorul general de răspundere pentru nepredarea lucrărilor de construcții-montaj pînă la termenul reprogramat.

la încercarea de conciliere, totuși unității reclamante i se acordă cheltuielile de arbitrare în condițiile respingerii pretențiilor principale.

Este cazul frecvent al dovedirii, abia în cursul soluționării litigiului, a cazului de forță majoră ce determină respingerea pretențiilor la penalități pentru neîndeplinirea obligațiilor contractuale. De pildă, prin Decizia primului arbitru de stat nr. 1896/1978, s-au reținut următoarele: „Întrucît pîrita a produs dovezile de forță majoră numai în cursul soluționării litigiului, urmează să suporte cu titlu de daune contravaloarea taxei de timbru”. Temeiul acestei soluții rezidă în acele dispoziții ale Legii contractelor economice care prevăd în sarcina unităților socialiste obligația de a comunica în termen legal actele doveditoare ale cazului de forță majoră.

Repartizarea cheltuielilor de arbitrare se face uneori în raport cu alte elemente decît acela al admiterii sau neadmiterii pretențiilor principale. Astfel, sînt cazuri cînd abia în cursul soluționării litigiului — deci, după introducerea acțiunii — se dovedește sau se înfățișează temeiul pretențiilor, ceea ce nu poate rămîne fără consecințe în privința suportării cheltuielilor de arbitrare.

De exemplu, prin Decizia primului arbitru de stat nr. 2064/1978 s-a reținut că „neobligarea pîritei la plata cheltuielilor de arbitrare își găsește justificarea în faptul că prețul . . . datorat de pîrită reclamantei . . . a fost stabilit prin minuta din 3 martie 1978 . . . adică la data . . . efectuării prestațiilor (și chiar la data introducerii acțiunii) nu exista preț legal aprobat pentru efectuarea respectivei prestații, ceea ce justifică respingerea acțiunii reclamantei pentru plata de arbitrare”.

I. ICZKOVITS

Răspunsul este, în principiu, negativ, deoarece reprogramarea se dispune în vederea asigurării condițiilor legale de execuție și de decontare a lucrărilor ce se realizează cu întîrziere. Cu toate acestea, actul normativ de reprogramare poate să conțină mențiuni de natură să-l exonereze pe antreprenorul general de răspundere pentru nerespectarea termenului de predare inițial. Asemenea mențiuni trebuie să fie exprese, apărarea de răspundere neputîndu-se deduce din simplul fapt al reprogramării.

L. Grigopol (București) se interesează de modul în care se aplică dispozițiile legale referitoare la prescripția extinctivă în cazul majorării obiectului unei acțiuni avînd ca

obiect plata penalităților pentru nelivrarea la termen a produselor contractate.

Din relatarea dv. reiese că majorarea acțiunii a fost determinată de două împrejurări distincte. Prima — omiterea unor sortimente din tabelul de calcul al penalităților, a doua — efectuarea unei înmulțiri greșite, fapt care a determinat fixarea obiectului pretențiilor la altă sumă decât cea reală.

În primul caz, dispozițiile legale privind prescripția își produc în mod concret efectele, deoarece pretențiile respective se consideră valorificate, pentru prima dată, abia cu ocazia măjorării acțiunii.

În cel de al doilea caz însă, fiind manifestată voința unității reclamante de a acționa, de la început, pentru întreaga cantitate de produse ce nu a fost livrată la termen, eroarea aritmetică săvârșită cu ocazia formulării acțiunii inițiale rămâne fără consecințe sub raportul prescripției.

M. Ionașiu (Timișoara) se interesează de modul în care se efectuează decontarea contravalorii lucrărilor executate de către un proiectant de specialitate.

În conformitate cu Instrucțiunile pentru aplicarea Regulamentului privind contractul de proiectare — aprobat prin HCM nr. 1002/1964 — decontarea unor asemenea lucrări se face de unitatea beneficiară direct către proiectantul de specialitate.

T. Curcubete (Sibiu) întreabă dacă în cazul unei comenzi care a fost executată numai în parte, prin preluarea unor cantități de produse, există posibilitatea ca unitatea beneficiară să fie obligată să preia și restul produselor comandate pe care a refuzat să le ridice.

O atare posibilitate nu există, atâta vreme cât comanda nu a fost urmată de o confirmare scrisă sau de perfectarea unui contract. În situația dată, raportul contractual se consideră încheiat și deci, obligatoriu, numai în măsura executării comenzii prin ridicarea produselor de unitatea beneficiară.

A. Popescu (București) solicită lămuriri în privința condițiilor în care unitatea beneficiară poate dispune asupra produselor pe care le-a refuzat la recepție și le păstrează, în custodie, la dispoziția unității furnizoare.

Unitatea beneficiară poate consuma sau înstrăina asemenea produse numai cu acordul unității furnizoare.

G. Sachelarie (Iași) se interesează de consecințele neintroducerii reclamației administrative în cazul pretențiilor întemeiate pe contractul de transport în trafic internațional executat în condițiile Convenției SMG45.

Potrivit art. 29 din menționata convenție, acțiunea împotriva căii ferate poate fi introdusă numai prezentarea reclamației administrative.

Ca atare, în lipsa acestei reclamații, unitatea prejudiciată nu poate folosi calea acțiunii arbitrale.

M. Bucoviceanu (Ilfov) se interesează de consecințele care se produc în privința răspunderii antreprenorului general în cazul nepredării la termen, de către unitatea beneficiară, a proiectelor de execuție.

Întârzierea unității beneficiare în îndeplinirea acestei obligații nu rămâne de regulă, fără urmări în ceea ce privește răspunderea antreprenorului general pentru nepredarea la termen a obiectului contractat. Cu toate acestea, dispozițiile pct. 72 din Instrucțiunile CSCAS — MF nr. 7/1967 nu permit să se tragă concluzia că acest din urmă termen se decalază în mod automat cu perioada de întârziere cu care s-au predat proiectele de execuție. Dispozițiile normative la care vă referiți prevăd că, în situația dată, termenul de predare se poate decala în mod corespunzător. Ca atare, problema decalării se rezolvă de la caz la caz, în funcție de împrejurările concrete de executare ale fiecărui contract.

I. Maroșan (Cluj) întreabă dacă lipsa prețului legal aprobat justifică exonerarea de răspundere a unităților furnizoare care nu livrează produsele noi contractate.

După ce consacră, prin art. 128, interdicția de a se introduce în fabricație produse cu caracter de serie sau de masă înainte de a se stabili prețurile legale, Legea nr. 19/1971 prevede, în art. 25, pentru cazurile excepționale, cind datorită tehnologiilor noi nu se pot determina cu anticipație cheltuielile de producție, posibilitatea de a se stabili prețurile pe bază de postcalculație.

În aceste condiții, lipsa prețului legal aprobat nu justifică neîndeplinirea la termen a obligației de livrare.

G. Erzberger (Caraș-Severin) întreabă dacă dezvoltarea capacității productive și, prin aceasta, a volumului de mărfuri manipulate la încărcare-descărcare nu justifică întârzierea în descărcarea vagoanelor de către unitatea socialistă care deține o linie industrială.

Răspunsul este negativ. Asemenea împrejurări nu sînt de natură să averse de plata taxelor de locații, atîta vreme cît nu s-au modificat, în concordanță cu dispozițiile normative în vigoare, obligațiile unității socialiste respective privind încărcarea-descărcarea vagoanelor puse la dispoziție.

C. Uivaru (București) întreabă dacă două unități socialiste contractante pot conveni, în mod valabil, la decalarea termenului de livrare din trimestrul III/1978 în trimestrul IV/1978 în situația în care, potrivit repartiției, livrarea urma să aibă loc în trimestrul III/1978.

Față de unitatea care trebuie să existe între repartiție (sarcina de plan)

și contractul de furnizare, o asemenea convenție nu poate fi socotită valabilă. Părțile se pot înțelege asupra decalării numai cu condiția modificării prealabile a repartiției.

D. Solomonescu (București) întreabă dacă este îndreptățită o unitate socialistă care a fost obligată la contractare prin decizia organelor tutelare să nu efectueze livrarea pe motiv că părțile nu au procedat la încheierea actului constatator al contractului.

O asemenea atitudine este nejustificată. Potrivit reglementărilor în vigoare, rezolvarea dată neînțelegerii precontractuale determinată de refuzul de a contracta ține loc de contract pînă la data cînd părțile procedează la întocmirea și semnarea contractului.

T. Ilés (Oradea) întreabă dacă întreprinderea de comerț exterior comisionară are îndatorirea de a plăti, cu titlu de daune, unității beneficiare — comitente, valoarea lipsurilor cantitative costate la produsele primite din import.

În principiu, această îndatorire nu există, întreprinderea de comerț exterior putînd fi ținută să răspundă pentru daunele cauzate în mod culpabil prin neîndeplinirea obligațiilor care îi revin în calitate de unitate comisionară. Astfel, se răspunde dacă imposibilitatea recuperării valorii lipsurilor cantitative de la furnizorul extern se datorează unor fapte imputabile întreprinderii de comerț exterior ori dacă aceasta refuză să remită unității beneficiare — comitente suma obținută cu acest titlu de la furnizorul amintit.

I. Rădulescu (București) solicită lămuriri în legătură cu răspunderea unităților beneficiare de produse din import care achită cu întârziere întreprinderilor de comerț exterior valoarea produselor importate în condiții de comision.

Dacă întârzierea în plată este nejustificată, aceste unități datorează — aferent comisionului — penalități conform art. 1 lit. g din HCM nr. 306/1970 și dobînda legală de 6% pe an în legătură cu valoarea propriu-zisă a produselor. De asemenea, ele datorează despăgubiri în completare, pînă la acoperirea integrală a prejudiciului.

G. Széles (Cluj) se interesează de penalitățile aplicabile pentru nerespectarea obligațiilor asumate prin contractul de antrepriză pentru lucrări de construcții montaj.

Potrivit practicii arbitrale, acest contract fiind supus dispozițiilor Regulamentului aprobat prin HCM nr. 1002/1964, în cazul nerespectării, de către unitățile socialiste a obligațiilor asumate sînt aplicabile penalitățile cuprinse în acest act normativ, iar nu cele prevăzute în HCM nr. 306/1970.

H. M.

FABRICA**METALURGICĂ SIBIU —***str. Abatorului nr. 2,**Telefon 17240,**Telex 49278***OFERĂ ȘI EXECUTĂ**

pe bază de comandă, fără repartiție, cu livrare eşalonată în trimestrul IV 1978 și în anul 1979 :

- Mașini de frecat mozaic.
- Foarfece manuale cu pirghie tip I, II, III.
- Pană sabot cu suport pentru autovehicule.
- Containere diferite tipuri
- Roți pivot auto pentru industria textilă.
- Articole de camping mese, scaune, umbrele)
- Turnări din fontă, Bz., aluminiu, complexitate I—III.
- Produse prelucrate din polistiren și copolimeri
- Produse din mase plastice
- Bidoane de aluminiu de 25 litri.

INTREPRINDEREA DE CONSTRUCȚII**METALICE BOCȘA***Str. Uzinei nr. 1, telefon 4, telex 44252.**Jud. Caraș-Severin*

- Execută flanșe și repere mici din tablă de diferite grosimi.
- Vinde fișii din tablă de diferite grosimi, scurtături de profile diferite și țevă de lungimi mici.

INTREPRINDEREA METALURGICĂ DE METALE NEFEROASE BAIJA MARE*Strada Eliberării nr. 15, jud. Maramureș*

Produce și livrează pe bază de comandă fermă :

- PIESE TURNATE DIN FONTĂ (cu prelucrare la cerere), în greutate de până la 2,5 t/buc.
  - din fontă cenușie (Fc. 200—250)
  - din fontă cenușie aliată cu crom (0,7—2,5%)
- PIESE TURNATE DIN OȚEL (cu prelucrare la cerere), în greutate până la 2 t/buc.
  - din oțel carbon (OTC)
  - din oțel slab aliat cu mangan (T 105 M 120)
  - din oțel înalt aliat cu mangan (T 35 M 14)

Gabaritul pieselor fabricate este până la ϕ sau pătrat 3000 mm.

Unitățile interesate pot depune comenzile însoțite de documentațiile tehnice (desene, specificații) la serviciul desfacere, telefon 13953, telex 033213, unde se dau și relații suplimentare.

ADAS VĂ RECOMANDĂ:

Printre numeroasele forme de asigurări facultative puse la dispoziția cetățenilor de către ADAS este și

Asigurarea mixtă de viață

Această asigurare constituie un sprijin bănesc pentru cel care o contractează sau pentru familia sa în cazul survenirii unor evenimente neprevăzute asigurate și, totodată, dă posibilitatea asiguratului să economisească în mod planificat o anumită sumă de bani pe care o va primi la expirarea poliței.

Trei variante

Asigurarea mixtă de viață se practică și în alte trei variante, realizate prin extinderea protecției asupra unui număr mai mare de persoane, prin majorarea cuantumului sumei asigurate în cazul survenirii unor anumite evenimente asigurate, ori prin prelungirea în timp a prestațiilor ADAS.

Astfel, în „asigurarea familială mixtă de viață” se pot cuprinde toți membrii familiei în vârstă de la 5 ani la 65 de ani, oricare dintre aceștia putând încasa suma asigurată.

Prin „asigurarea mixtă de viață și suplimentară de accidente”, în cazul urmărilor accidentelor cuprinse în asigurare, suma înscrisă în poliță se plătește majorată de 6 ori.

Prin „asigurarea mixtă de viață cu pensie pentru urmași” se garantează primirea eşalonată a unor sume de bani de către urmașii asiguratului.

Avantaje de necontestat

Asigurările menționate prezintă o serie de avantaje, dintre care enumerăm :

- Sunt accesibile tuturor persoanelor în vârstă de la 16 ani până la 65 de ani.

- Se pot contracta pe termene de la 5 la 15 ani.

- Primele de asigurare sînt convenabile, diferențiate în funcție de vîrsta persoanei ce se asigură, de durata asigurării și de suma asigurată și pot fi achitate și în rate.

- La expirarea asigurărilor la care primele au fost plătite pentru întreaga durată prevăzută în poliță, sumele asigurate se majorează cu 10%.

- Asigurările participă la tragerile de amortizare lunare și speciale.

- Sumele cuvenite pentru cazurile de invaliditate permanentă parțială se plătesc majorate cu 25%.

Nu uitați!

Pentru a beneficia neîntrerupt de toate foloasele ce le oferă asigurările, este necesar ca ratele de primă să fie achitate la termenele stabilite.

Pentru relații suplimentare și contractarea de asigurări cei interesați se pot adresa responsabililor cu asigurările din unitățile socialiste, agenților și inspectorilor de asigurare sau, direct, oricărei unități ADAS.